

**KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS
2017 METŲ VEIKLOS PLANAS**

Plane naudojamos santrumpos:

AB – Abonementas
AD – administracija
DB – duomenų bazės
ES – Europos Sąjunga
IKS – Informacijos ir kraštotyros skyrius
KB – kaimo bendruomenė
KEM – Kupiškio etnografijos muziejus
KKC – Kupiškio kultūros centras
KP – kaimo padalinys
LIBIS – Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema
LR – Lietuvos Respublika
LŪD – Lietuvos ūkininkų draugija
MMS – Meno ir muzikos skaitykla
MP – miesto padalinys
NBDB – Nacionalinis bibliografinių duomenų bankas
P – padalinys
PĮ – programinė įranga
PRS – Parodų salė
PS – Periodikos skaitykla
SAS – Skaitytojų aptarnavimo skyrius
SVB – savivaldybės viešosios bibliotekos
TAU – trečiojo amžiaus universitetas
VB – viešoji biblioteka
VIP – vieša interneto prieiga
VLS – Vaikų literatūros skyrius

Parengė:

Lina MATIUKAITĖ

Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos direktoriaus pavaduotoja

Tel. 8 459 35471, el. paštas lina.matiukaite@kupiskis.rvb.lt

<http://kupiskiovb.lt/>

Kupiškis
2016 metai

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS 2017 METŲ VEIKLOS PLANAS

1. Aplinkos ir išteklių analizė

1.1. Išorės veiksniai

Atsižvelgdamas į mažėjantį knygų perkamumą ir skaitymą Lietuvoje ir įvertindamas tai, kad bibliotekų atgaivinimas, jų fondų papildymas, susitikimų su rašytojais, kūrybos vakarų, knygų aptarimų, jaunųjų rašytojų skatinimo renginių organizavimas turėtų didžiulę reikšmę visuomenės tobulėjimui ir dvasingumo bei kultūros ugdymui, Lietuvos Respublikos (LR) Seimas 2016-uosius buvo paskelbęs Bibliotekų metais. Sudarytas bendras Bibliotekų metų minėjimo planas, kurio įgyvendinimui LR Vyriausybė skyrė nemažai finansinių lėšų. Deja, rajono savivaldybių viešųjų bibliotekų šios lėšos beveik nepasiekė, tik jos buvo kviečiamos dalyvauti Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos ir apskričių viešųjų bibliotekų bei kitų organizacijų projektuose ir kitose iniciatyvose. Džiaugiamės ir tuo, kad bibliotekos dažniau buvo minimos įvairiose žiniasklaidos priemonėse – tai pagerino bibliotekų žinomumą ir jų teikiamų paslaugų sklaidą.

1.1.1. Politiniai ir teisiniai veiksniai. Siekis sukurti žinių visuomenę įteisintas „Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strategijoje“, patvirtintoje LR Vyriausybės 2005 m. birželio 8 d. nutarimu Nr. 625, ir Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programoje „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“, patvirtintoje LR Vyriausybės 2014 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 244. Šių programų įgyvendinime svarbų vaidmenį atlieka ir bibliotekos, užtikrinant gyventojams prieigą prie interneto, plėtojant nacionalinę kultūrą ir jos paveldo išsaugojimą bei sklaidą.

Pagrindinis bibliotekų veiklą reglamentuojantys dokumentas – Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas, patvirtintas 2004 m. liepos 15 d. nutarimu Nr. IX-2378 (nauja redakcija 2013 m. gruodžio 23 d. Nr. XII-752). Kultūros ministro 2016 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. IV-344, patvirtintos „Bibliotekų strateginės plėtros kryptys 2016-2020 metams“, kurių tikslas – siekti efektyviai išnaudoti bibliotekų, veiksmingos informacinės infrastruktūros, potencialą, užtikrinant visuomenės narių mokymosi visą gyvenimą, socialinės gerovės plėtojimą bei poveikio šalies ir regionų raidai didinimą.

Didelės įtakos bibliotekų veiklai turi ir „Regionų kultūros plėtros 2012-2020 metų programa“, patvirtinta Kultūros ministro 2011 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. IV-639. Bibliotekos įpareigos gerinti paslaugų kokybę ir prieinamumą, sudaryti sąlygas naudotis naujausiomis informacinėmis technologijomis.

Kupiškio rajono viešųjų bibliotekų veiklos gairės apibrėžtos Kupiškio rajono plėtros iki 2020 metų strateginis plano I prioritete „Išsilavinusios, pilietiškos, saugios ir sveikos visuomenės vystymasis“ ir Kupiškio viešosios bibliotekos strateginiame plane 2015-2017 metams.

2014 m. atnaujinta LR Kultūros ministerijos Kultūros įstaigų modernizavo programa, į kurią įtrauktas projektas „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pastato Kupiškyje Lauryno Stuokos-Gucevičiaus aikštėje rekonstrukcija“. Jo įgyvendinimui numatomos lėšos (2,2 mljn. Eur) iš Valstybės investicijų programos, darbai prasidėjo 2016 m. vasarą, jau panaudota 100 tūkst. eurų. 2017 m. tikimasi gauti apie 300 tūkst. eurų.

2016 m. baigėsi projektas „Bibliotekos pažangai 2“, kurio tikslas – sustiprinti bibliotekų gebėjimus tenkinti besivystančios visuomenės poreikius ir įtvirtinti bibliotekas kaip tvarias bendruomenines institucijas, galinčias pagerinti Lietuvos žmonių gyvenimo kokybę. Šiai programai teiktas Kupiškio viešosios projektas „Bibliotekos – sveikesniam gyvenimui“ nebuvo finansuotas.

Visi minėti teisės dokumentai ir programos daro ir darys įtaką bibliotekų strateginiams tikslams ir veiklos kryptims bei turiniui.

1.1.2. Ekonominiai veiksniai. Bibliotekų veiklos efektyvumas didžiąja dalimi priklauso nuo savivaldybės biudžeto skiriamų asignavimų. 2016 m. gauta 28460 Eur arba 8,0 % daugiau nei 2015 m. Iš sutaupyto lėšų papildomai skirta 3600 eurų periodikos prenumeratai ir knygų įsigijimui. Lėtai gerėjant šalies ekonominei situacijai, didelių finansavimo pokyčių nesitikima ir 2017 m.

Kultūros ministerijos skirtos lėšos einamajam dokumentų fondų komplektavimui beveik nesikeitė nuo 2013 m. – vienam gyventojui teko apie 0,68 Eur. 2016 m. lėšos labai nežymiai padidėjo – skirta 14364 eurai arba 0,79 Eur vienam gyventojui. Tai neužtikrina neužtikrina reikiamo bibliotekų dokumentų fondų atnaujinimo, nes knygų ir kitų dokumentų kainos vis didėja. Komplektavimui skiriamos lėšos turėtų padidėti nors dvigubai, vienam gyventojui tektų po 1,60 Eur. Papildomo finansavimo paieškos, dalyvavimas projektuose

ir gaunama parama knygomis neišsprendžia šios problemos, nes dovanojamos knygos labai dažnai neatitinka bibliotekų poreikių.

1.1.3. Socialiniai veiksniai, kurie daro įtaką bibliotekų veiklai:

- Neigiami demografiniai pokyčiai: nuo 2001 m. Kupiškio rajone sumažėjo ketvirtadaliu: 6403 gyventojais arba 25 % (2001 m. buvo 24628 gyventojai, 2016 01 01 – 18225 gyventojai), spartėja gyventojų senėjimo procesas, mažėja gimstamumas ir mokinių skaičius, uždaromos arba reorganizuojamos mokyklos.

- Didelis nedarbas (siekia 11-12 %) ir emigracija, didėja socialiai pažeidžiamų bendruomenės narių skaičius. Vis daugiau žmonių gyvena žemiau skurdo ribos, gauna tik pašalpas ar kitas socialines išmokas, mažėja jų perkamoji galia ir kultūrinių poreikių tenkinimo galimybės, motyvacija dirbti ir patiems spręsti savo problemas.

- Skaitymas užleidžia savo pozicijas kitiems informacijos ir žinių gavimo bei laisvalaikio praleidimo būdams ir priemonėms – žmonės vis daugiau laiko praleidžia naršydami internete bei bendraudami socialiniuose tinkluose.

- Bibliotekininkų atlyginimai, kurie ir po pakėlimo 2014-2016 m. lieka vieni mažiausių, menkina specialybės prestižą, neužtikrina reikiamo pragyvenimo lygio. Bibliotekininkystės specialybės išsilavinimą (ypač aukštąjį) turinčių darbuotojų skaičius mažėja ir jie sensta – iškyla kvalifikuoto personalo atnaujinimo problema.

1.1.4. Technologiniai veiksniai. Dalyvaujant projekte „Bibliotekos pažangai“ atnaujinta kompiuterinė įranga ir pagerintas interneto ryšys sudarė sąlygas tobulinti bibliotekų vykdomas funkcijas, suteikė vartotojams galimybę nemokamai naudotis internetu – nuo 2012 m., vieša interneto prieiga yra visose rajono bibliotekose. Turima įranga jau paseno, dažnai genda. Svarbus uždavinys – kompiuterinės įrangos atnaujinimas. Tikimės, kad šią problemą padės išspręsti 2017 m. startuosiantis Viešos interneto prieigos taškų atnaujinimo projektas. 2014-2016 m. vykęs projektas „Bibliotekos pažangai 2“ didesnę dėmesį skiria jau ne IT atnaujinimui, bet visų bibliotekų pajėgumui, gebėjimų tenkinti besivystančios bendruomenės poreikius stiprinimui.

Įdiegus LIBIS programinę įrangą, Kupiškio viešojoje bibliotekoje kompiuterizuoti pagrindiniai bibliotekiniai procesai: dokumentų tvarkymas, elektroninio katalogo kūrimas, skaitytojų aptarnavimas, statistika ir kt. Rekataloguoti (į e.katalogą įtraukti) 13 padalinių knygų fondai, darbai vyksta dar dviejuose. Padaliniuose nepradėta diegti LIBIS Skaitytojų aptarnavimo posistemė, nes trūksta lėšų reikalingai įrangai įsigyti.

1.2. Vidaus veiksniai (bibliotekos ištekliai)

1.2.1. Teisinė bazė. Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka – savivaldybės biudžetinė įstaiga, juridinio asmens kodas 190101434. Kupiškio VB veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas, kiti LR teisės aktai, Kupiškio rajono savivaldybės tarybos sprendimai, mero potvarkiai, administracijos direktoriaus įsakymai, bibliotekos direktoriaus įsakymai, Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos nuostatai (patvirtinti Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2009 m. vasario 5 d. sprendimu Nr. TS-14), Naudojimosi Kupiškio viešąja biblioteka ir padaliniais taisyklės (patvirtintos Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 2 d. sprendimu Nr. TS-279).

Darbo tvarką reglamentuoja Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vidaus tvarkos taisyklės (patvirtintos VB direktoriaus 2015 m. sausio 13 d. įsakymu Nr. IV-6), darbuotojų pareigybių aprašymai, skyrių ir padalinių nuostatai. Biblioteka vykdo reikalavimus, nustatytus galiojančiuose bibliotekų veiklą reglamentuojančiuose standartuose ir kituose dokumentuose. Atskiroms veiklos sritims parengti tvarkos aprašai: „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos dokumentų fondo apskaitos tvarkos aprašas“ (patvirtintas VB direktoriaus 2011 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. IV-77), Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitmeninio tvarkos aprašas“ ir „Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos skaitmeninės kolekcijos nuostatai“ (patvirtinta 2016 m. balandžio 1 d. VB direktoriaus įsakymu Nr. IV-24) ir kt.

Viešieji pirkimai vykdomi pagal Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos supaprastintas viešųjų pirkimų taisykles. Viešųjų pirkimų taisyklės ir kiti viešųjų pirkimų dokumentai skelbiami bibliotekos svetainėje www.kupiskiovb.lt ir Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (CVP IS).

1.2.2. Organizacinė struktūra. Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų sistemą sudaro Kupiškio viešoji biblioteka, Subačiaus miesto padalinys ir 15 kaimo padalinių, iš jų 5 aptarnauja ir mokyklų bendruomenes. VB yra 6 padaliniai: Administracija, Dokumentų komplektavimo ir tvarkymo skyrius, Skaitytojų aptarnavimo skyrius, Vaikų literatūros skyrius, Informacijos ir kraštotyros skyrius, Ūkio skyrius.

1.2.3. Žmogiškieji ištekliai. 2016 m. pabaigoje Kupiškio SVB dirbo 39 darbuotojai: 32 profesionalūs bibliotekininkai, 4 kvalifikuoti specialistai ir 3 techniniai darbuotojai (VB – 22 darbuotojai, Subačiaus miesto padalinyje – 1, kaimo padaliniuose – 16). Etatų skaičius nepasikeitė 46,6: VB – 27, MP – 2,8, KP – 16,8. Pusė Aukštąjį išsimokslinimą turi 50 % profesionalių bibliotekininkų. Du darbuotojai mokosi Šiaulių kolegijoje. Kvalifikaciją per metus kėlė 30 bibliotekininkų ir kvalifikuotų specialistų – tai sudaro 77 % visų darbuotojų.

Bibliotekininkų kvalifikacijos kėlimo sistema tik kuriama ir finansuojama iš Lietuvos kultūros tarybos projektu, kuriuos įgyvendina Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka ir apskričių viešosios bibliotekos. 2016 m. išvažiuojamuosius mokymus Kupiškio viešojoje bibliotekoje organizavo Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka.

1.2.4. Planavimo sistema. Kupiškio rajono viešųjų bibliotekų veiklos gairės apibrėžtos Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos 2015-2017 metų strateginiame plane. VB skyriai ir padaliniai iki gruodžio 15 d. sudaro ateinančių metų veiklos planus, kurių pagrindu iki gruodžio 31 d. parengiamas Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos metų veiklos planas. Sudaromos mėnesio veiklos programos (renginių planai), kurios pateikiamos savivaldybės Kultūros, švietimo ir sporto skyriui, skelbiamos tinklapiuose www.kupiskiovb.lt ir www.kupiskis.lt.

1.2.5. Finansiniai ištekliai. Pagrindinę bibliotekos finansinių išteklių dalį (2016 m. – 355701 eurų arba 94,9 %) sudaro savivaldybės biudžeto asignavimai (darbuotojų atlyginimams, periodikos prenumeratai, kvalifikacijos kėlimui, komunalinėms paslaugoms ir kt.). Dokumentų įsigijimui lėšų skiria Kultūros ministerija (2016 m. gauta 14364 eurų arba 3,5 % visų gautų lėšų). Už mokamas paslaugas gauta tik 1940 eurų arba 0,5 % visų lėšų. Papildomų lėšų biblioteka gauna iš projektų, kuriuos teikia Lietuvos kultūros tarybos ir kitoms programoms (2016 m. gauta 4080 eurų arba 1,0 % visų gautų lėšų).

1.2.6. Apskaitos tinkamumas. Biblioteka valdomo turto ir finansinių išteklių apskaitą organizuoja vadovaudamasi reglamentuojančiais teisės aktais: Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS), Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, LR viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, LR biudžetinių įstaigų įstatymu ir kitais reglamentuojančiais teisės aktais.

1.2.7. Vidaus darbo kontrolės sistema. Skyrių vedėjai ir padalinių darbuotojai iki sausio 10 d. parengia statistinę Kultūros ministro patvirtintos formos atskaitą (forma 1 Biblioteka metinė) ir tekstinę metų veiklos atskaitą, kurias pateikia bibliotekos direktoriaus pavaduotojui, kuris nuo sausio 20 d. iki vasario 10 d. reikiamus duomenis suveda į LIBIS Bibliotekų statistikos modulį. Direktoriaus pavaduotojas rašo rajono savivaldybės viešųjų bibliotekų atskaitą, kurią iki kovo 15 d. pateikia Lietuvos nacionalinei M. Mažvydo bibliotekai. Taip pat ši atskaita skelbiama bibliotekos interneto svetainėje www.kupiskiovb.lt. Viešosios bibliotekos direktorius rajono tarybai pateikia vadovo metų veiklos atskaitą, kuriai pritariama savivaldybės tarybos posėdžio metu. Kiekvieną mėnesį skyrių vedėjai ir padalinių darbuotojai pateikia informaciją apie vartotojų, lankytojų ir dokumentų išduoties rodiklius. Organizuojami VB ir padalinių darbuotojų pasitarimai, kuriuose aptariami darbo rezultatai, veiklos problemos. Vidaus darbo kontrolės sistema aptarta Vidaus tvarkos taisyklėse.

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos Biudžeto ir finansų skyriui už gautus biudžeto asignavimus buhalterija atsiskaito kas ketvirtį (Forma Nr. 2 – išlaidos pagal straipsnius ir programas) ir už metus (biudžeto ir finansinės atskaitos). Kultūros ministerijos Informacinės visuomenės plėtros skyriui pateikiama metinė atskaita apie dokumentams įsigyti gautų lėšų panaudojimą. Už projektų lėšas, gautas iš Kultūros rėmimo fondo, atsiskaitoma Lietuvos kultūros tarybai.

1.2.8. Informacinės ir komunikavimo sistemos. Bibliotekoje įdiegtas kompiuterių tinklas, visų darbuotojų darbo vietos kompiuterizuotos, su prieiga prie interneto. Bibliotekinių procesų automatizavimui naudojama Lietuvos integrali bibliotekų informacinė sistema (LIBIS), kuriamos ir teikiamos elektroninės paslaugos. Vidaus ir išorės komunikacijos funkcijų vykdymui sukurtas ir nuolat atnaujinamas bibliotekos tinklapis www.kupiskiovb.lt.

1.2.9. Materialinė bazė. Bibliotekos materialinę bazę sudaro Kupiškio viešosios bibliotekos pastatas Kupiškyje (L. Stuokos-Gucevičiaus a. 3 a), mainų rezerviniam fondui skirtos patalpos (dalis pastato Gedimino g. 53B, 250 kv.m), dokumentų fondai, bibliotekinė ir kompiuterinė įranga bei jų tinklai, programinė įranga, dokumentų fondai, baldai, meno kūriniai, automobilis.

Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos vizija – naujai atgimusi ir autentiškumą išlaikiusi, moderni, tradicines ir inovatyvias paslaugas teikianti biblioteka, patraukli vieta informaciniais, bendravimo ir kultūriniais bendruomenės poreikiams tenkinti.

Misija – kaupti, saugoti ir skleisti įvairiuose dokumentuose ir interneto tinkluose užfiksuotas žinias ir informaciją, prisidėti prie žinių visuomenės kūrimo, skatinant bendruomenės narių nuolatinį mokymąsi, kultūrinę veiklą ir kūrybiškumą.

Metų veiklos plano priedai:

- 1 priedas. 2017 metų veiksmų planas.
- 2 priedas. Vertinimo kriterijų (rodiklių) suvestinė 2017 metams.
- 3 priedas. 2017 metų veiklos kalendorinis planas.

Laikinai einanti direktorės pareigas

Lina Matiukaitė